

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Työnteko ja köyhyys: kohti välttämätöntä laaja-alaista lähestymistapaa” (oma-aloitteinen lausunto)

(2009/C 318/10)

Esittelijä: **Nicole PRUD’HOMME**

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 26. helmikuuta 2009 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla laatia oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

”Työnteko ja köyhyys: kohti välttämätöntä laaja-alaista lähestymistapaa”

Asian valmistelusta vastannut ”työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 1. syyskuuta 2009. Esittelijä oli Nicole PRUD’HOMME.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 30. syyskuuta ja 1. lokakuuta 2009 pitämässään 456. täysistunnessa (syyskuun 30. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 173 puolesta, 2 vastaan 7:n pidättyessä äänestämästä.

1. Suositukset

Työntekijöiden köyhyys on monimutkainen kysymys lukuisine toisiinsa vaikuttavine tekijöineen sekä palkansaajien että joidenkin itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta. Kokonaisvaltainen lähestymistapa mahdollistaa sen, että haasteiden voittamiseksi voidaan ottaa käyttöön tehokkaat mekanismit.

1.1 Eurooppa-asioissa keskeiseksi tavoitteeksi tulee asettaa se, että kaikilla on laadukas työpaikka.

1.2 Köyhiä työntekijöitä koskevaa kysymystä on käsiteltävä säännöllisesti Euroopan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelussa.

1.3 On kehitettävä nopeasti välineitä, joiden avulla voidaan arvioida yhä tarkemmin kyseessä olevia tilanteita, jotka eroavat toisistaan mutta joilla on myös yhtymäkohtia Euroopan tasolla.

1.4 On tutkittava ja luotava uusia sosiaalisen suojelun ja työllisyyden yhdistelmiä erityisesti asianmukaisten tulojen takaamiseksi kaikille työntekijöille. Näin luodaan edellytykset perustarpeiden (mm. asunto, terveydenhuolto, oma ja lasten koulutus) tyydyttämiseksi.

1.5 Laadukkaita työpaikkoja varten on varmistettava tehokas perus- ja jatkokoulutus. Eri hallintotasoilla (jäsenvaltioitasolla, aluetasolla) tulee toteuttaa toimenpiteitä sellaisen ympäristön luomiseksi, että nuoret eivät keskeyttäisi koulunkäyntiään.

1.6 On jatkettava joustoturvaa koskevia toimia ja keskustelua, jotta joustavuuden (yritysten tarvitsema joustavuus) ja turvallisuuden lisäämiseen tähtäävien todellisten keinojen (työntekijöiden suojelu) välille voidaan saavuttaa uusi tasapaino ja jotta

voidaan estää aktiiviväestön köyhyyden yleistymisen ja poistaa se.

1.7 Komissio on nimennyt vuoden 2010 Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuodeksi. Sen yhteydessä on aiheellista harkita tiedonannon laatimista aiheesta tiedon jakamiseksi ja asian edistämiseksi sekä Euroopan unionin tasolla että jäsenvaltioissa.

2. Taustaa

2.1 EU-tasolla tehdyistä köyhiä työntekijöitä koskevista teollisista tutkimuksista, ehdotuksista ja innovaatioista selviää, ettei työnteko välttämättä (varsinkaan nykyisissä sosioekonomisissa oloissa) suojaa köyhyydeltä.

2.2 Komissio on korostanut uusiin kansallisiin strategiaportteihin perustuvassa asiakirjassaan ”Ehdotus: sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta koskeva yhteinen raportti 2009”⁽¹⁾ köyhiä työntekijöitä ja laadukkaita työpaikkoja käsittelevän kysymyksen merkitystä. Kyseinen aihe ja siihen liittyvät konkreettiset ongelmat ovat keskeisessä asemassa sosiaalisen osallistamisen yhteydessä yhteisön tasolla toteutettavissa toimissa ja alan huolenaiheissa. Pyrkimyksenä on sekä köyhyyden torjuminen että laadukkaiden työpaikkojen saaminen kaikkien ulottuville.

2.3 Aiheen merkitys korostuu kriisitilanteessa, kun työllisyys lisääntyy jälleen merkittäväällä tavalla ja julkiseen talouteen kohdistuu yhä enemmän paineita. On kuitenkin otettava etäisyyttä vallitseviin suhdanteisiin: sen lisäksi, että aiheetä käsitellään nykyisten poikkeuksellisten olosuhteiden kannalta, se tulee nähdä myös rakenteellisena ongelmana, jolla on keskeinen asema sosiaalisen suojelun ja työllisyyspolitiikan toivotussa myönteisessä kehityksessä niin keskipitkällä kuin pitkälläkin aikavälillä.

⁽¹⁾ KOM(2009) 58 lopullinen.

2.4 Komissio, joka valmistelee parhaillaan asiakirjaa työnteosta ja köyhyydestä, on nimennyt vuoden 2010 Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuodeksi. Köyhyys koskettaa suoraan lähes 80:aa miljoonaa ihmistä EU:ssa eli 16:tta prosenttia sen asukkaista. Heistä iso osa on aktiiviväestöä, joka kärsii köyhyydestä. Työntekijöistä 8 prosenttia elää köyhyysrajan alapuolella⁽¹⁾.

2.5 Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuodesta (2010) antamassaan lausunnossa⁽²⁾ komitea toteaa, että tavanomaisen, suhteellista tuloköyhyyttä osoittavan mittarin lisäksi ilmiön kartoittamiseen tarvitaan myös muita mittareita, jotka kuvaavat köyhyyden sitkeyttä ja todellista puutetta. Näiden teknisten tarkennusten ohella myös vertailut – jotka ovat nyt mahdollisia sen ansiosta, että määrittelystä on päästy sopimukseen Euroopan tasolla – luovat selkeän kuvan suuntauksista.

3. Määritelmä

3.1 Köyhistä työntekijöistä puhuminen edellyttää ensin kahden termin selvittämistä: työntekijän ja köyhän. Työntekijän köyhyys riippuu toisaalta hänen henkilökohtaisista, työsuhteen aikana saamista tuloista (palkka) ja toisaalta hänen perheensä aineellisista resursseista kokonaisuutena. Työllä tarkoitetaan yksittäisen henkilön ammatillista toimintaa. Köyhyys merkitsee sitä, että koko kotitalouden varat ovat riittämättömät. Tietyissä tapauksissa voi käydä niin, että toimeentulon ja köyhyyden välillä siirrytään hyvinkin nopeasti tilanteesta ja/tai vaikutelmasta toiseen.

3.2 Köyhyys määritellään kotitalouskohtaisesti, mutta työnteke määritellään yksilötasolla. Analyysissa siis sekoittuu kaksi tasoa. Aktiiviväestön köyhyys riippuu ensinnäkin yksittäisten ihmisten työllisyystilanteesta ja työn luonteesta ja toiseksi sen kotitalouden elintasosta, johon he kuuluvat. Tämä kaksitahoinen näkökulma aiheuttaa ongelmia. Ihmisellä voi olla erittäin huono palkka, mutta hän ei välttämättä ole köyhä (koska perheen muut varat ovat paremmat). Toisaalta yksilö voidaan luokitella köyhäksi, vaikka hänen palkkatasonsa on lähellä valtakunnallista keskikuukausipalkkaa ja sitä pidetään ympäröivässä yhteiskunnassa riittävänä. Henkilö voi olla aktiiviväestöön kuuluva työtön, joka on korvausten ansiosta reilusti köyhyysrajan yläpuolella. Toisaalta henkilö voi kuulua työtätekevään aktiiviväestöön, mutta hänen palkkansa on huono ja hänellä on monta henkeä huollettavanaan, minkä takia hän jää köyhyysrajan alapuolelle.

3.3 Köyhät työntekijät tulee siis ottaa huomioon sekä työllisyys-, sosiaaliturva- että perhepolitiikoissa.

3.4 Lissabonin strategiaan kuuluvassa eurooppalaisessa työllisyysstrategiassa unionin yhtenä painopisteenä on köyhien

työntekijöiden määrän vähentäminen. Vuodesta 2003 onkin tarvittu indikaattoria arviointia ja vertailua varten. Euroopan unionin sosiaalisen suojelun komitea hyväksyi heinäkuussa 2003 sosiaaliseen osallistamiseen tähtäävään yhteisön prosessiin liittyvän työskentelyn yhteydessä yhteisen indikaattorin, jolla arvioidaan köyhien työntekijöiden osuutta Euroopan unionissa sekä eräitä ilmiön tärkeimpiä sosiaalisia ja väestöllisiä peruspiirteitä.

3.5 Sosiaalisen suojelun komitean määritelmän mukaan köyhä työntekijä on henkilö, joka viitevuoden aikana on pääasiallisesti työssä (palkansaajana tai itsenäisenä ammatinharjoittajana) ja elää kotitaloudessa, jonka kokonaistulot ovat alle 60 prosenttia kansallisesta mediaanitulosta. Hänen on pitänyt olla työssä yli puolet vuodesta. Työssäkäyvien köyhyysriskiä koskevassa indikaattorissa työntekijäksi määritellään kaikki ne, jotka ovat olleet kahdentoista kuukauden viitejakson aikana työssä vähintään seitsemän kuukautta⁽³⁾.

4. Tilastollinen arviointi

4.1 Komissio julkaisi vuoden 2008 lopussa vuosittaisen raporttinsa jäsenvaltioiden sosiaalisista suuntauksista sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta koskevan unionin strategian yhteisten tavoitteiden puitteissa (ks. liite)⁽⁴⁾. Raportista käy ilmi, että vuoden 2006 lopussa köyhyysriski koetteli 16:tta prosenttia EU:n väestöstä. Unionissa 8 prosenttia työntekijöistä elää köyhyysrajan alapuolella. Luvut vaihtelevat vähintään 4 prosentista (Tšekki, Belgia, Tanska, Alankomaat ja Suomi) 13 prosenttiin (Puola) ja 14 prosenttiin (Kreikka)⁽⁵⁾. Työntekijöiden köyhyys on yhteydessä mataliin palkkoihin (alle 60 prosenttia mediaanipalkasta), heikkoon koulutustasoon, epävarmoihin työsuhteisiin, joidenkin itsenäisten ammatinharjoittajien heikkoon tulotason sekä usein omasta tahdosta riippumattomaan osa-aikaiseen työntekoon. Tällainen köyhyys on myös sidoksissa kotitalouden muiden jäsenten taloudelliseen asemaan. Komissio huomauttaa, että kotitalouksissa, joissa on lapsia, yhden perheenjäsenen tuloilla eläminen ei enää riitä suojaamaan kotitaloutta köyhyydeltä.

4.2 Tuloköyhyyden indikaattoria arvostellaan usein siitä, ettei siinä oteta varsinaisesti huomioon köyhyystilanteiden eroja. Tulojen vähäisyys on luonnollisesti vain yksi köyhyystekijä. Unionissa kehitellään parhaillaan muita indikaattoreita, jotka antavat köyhyystilanteesta erilaisen ja täydentävän kuvan.

⁽³⁾ Lisätietoja varten ks. Guillaume Allègre, *Working poor in the EU: an exploratory comparative analysis*, OFCE:n työasiakirja, nro 2008-35, marraskuu 2008; Sophie Ponthieux, *Les travailleurs pauvres comme catégorie statistique. Difficultés méthodologiques et exploration d'une notion de pauvreté en revenu d'activité*, INSEE:n työasiakirja, nro F0902, maaliskuu 2009.

⁽⁴⁾ Sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta koskeva yhteinen raportti 2008, <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fin/08/st07/st07274.fi08.pdf>.

Kaikki avoimeen koordinoitimenetelmään liittyvät tiedot ja asiakirjat ks. http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/the_process_en.htm. Tuore eurooppalainen katsaus, jossa esitellään eräiden unionin maiden tilannetta ja huolenaiheita, ks. Hans-Jürgen Andreß, Henning Lohmann (toim.), *The Working Poor In Europe. Employment, Poverty and Globalization*, Cheltenham, Edward Elgar, 2008.

⁽⁵⁾ Tarkennettakoon, että tuloköyhyyttä mitataan suhteessa kansallisiin tasoihin. Jos köyhyydelle asetettaisiin eurooppalainen raja-arvo, maiden luokitus olisi kokonaan toisenlainen.

⁽¹⁾ Eurostat, *Statistics in focus*, 46/2009.

⁽²⁾ ETSK:n 29.5.2008 antama lausunto aiheesta "Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuodesta (2010)", esittelijä: Krzysztof Pater, apulaisesittelijä: Erika Koller (EUVL C 224, 30.8.2008).

4.3 Tuloköyhyyteen puuttuvien toimien rinnalle ollaan kehittämässä myös elinoloihin liittyvää köyhyyttä torjuvia toimia. Euroopan tasolla mitataan aineellista puutetta (ks. liite). Indikaattori osoittaa niiden henkilöiden osuuden, jotka kuuluvat kotitalouksiin, joilta puuttuu ainakin kolme seuraavista yhdeksästä elementistä: 1) kyky selviytyä odottamattomista menoista 2) viikko lomaa vuodessa 3) kyky maksaa velkansa 4) liha-, kana- tai kala-ateria vähintään joka toinen päivä 5) asianmukaisesti lämmitetty asunto 6) pesukone 7) väritelevisio 8) puhelin 9) oma auto. Kaikki nämä materiaalisia olosuhteita kuvaavat elementit ovat luonnollisesti kiistanalaisia indikaattoreina. Niiden kumuloituminen antaa kuitenkin mielenkiintoisen kokonaiskuvan. Aineellisesta puutteesta kärsivien osuuksissa on suuria eroja Luxemburgin 3 prosentista Latvian 50 prosenttiin. Nämä erot ovat paljon suurempia kuin tuloköyhyyden erot (10–21 prosenttia).

4.4 Aineellisen puutteen mittaaminen muuttaa perin pohjin jäsenvaltioiden köyhyysluokitusta. Kyseessä on kuitenkin köyhyys yleisesti, ei vain työntekijöiden köyhyys. Piakkoin on voitava selvittää köyhien työntekijöiden tilanne kussakin maassa aineellisen puutteen osalta. Aktiiviväestön köyhyys ei ole pohjimmiltaan vain vähäisiin tuloihin liittyvä ongelma, vaan siinä on kyse myös elämän (työelämän, perhe-elämän, sosiaalisten suhteiden) laadusta.

5. Aktiiviväestön köyhyyden osatekijät

5.1 Yksi ensimmäisistä tekijöistä, jotka johtavat aktiiviväestön köyhyyteen, on työntekijän epävarma asema. Monet toimijat, muun muassa Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö ja Euroopan ammattiliitot, ovat huolissaan lisääntyvästä epävarmuudesta työelämässä. Noin 48,1 miljoonaa työntekijää on jollain tapaa epävarmassa asemassa: yli 19,1 miljoonalla on määräaikainen työsopimus⁽¹⁾ ja noin 29 miljoonaa on näennäisesti itsenäisiä ammatinharjoittajia (pääasiassa rakennusalalla). Kyseinen väestönosa on luonnollisesti hyvin heterogeeninen sekä yhden maan sisällä että etenkin maiden välillä tarkasteltuna. Joka tapauksessa aktiiviväestössä on kymmeniä miljoonia henkilöitä, jotka kärsivät jonkinlaisesta mahdollisesti köyhyyteen johtavasta puutteesta.

5.2 Työntekijät korostavat aktiiviväestön köyhyyttä koskevan kysymyksen mutkikkuutta ja toteavat ensinnäkin, että köyhyysriski on sidoksissa koulutustasoon. Perus- ja ammattikoulutusjärjestelmien tulee olla entistä tehokkaampia ja tasapuolisempia. Lisäksi on tärkeää parantaa työnteon kannattavuutta⁽²⁾, eli varmistaa vero- ja sosiaaliturvajärjestelmien välinen asianmukainen tasapaino.

5.3 Aktiiviväestön köyhyys perustuu ansiotulojen alhaisuuteen (palkka on usein epäasianmukainen tehtyyn työhön näh-

den) ja perhemallin muutoksiin. Perhemuodot kehittyvät eri tavoin eri jäsenvaltioissa, mutta kehitykselle on kaikkialla ominaista kasvava epävarmuus, kun eroja on yhä enemmän, kun yksinhuoltajaperheiden osuus lisääntyy ja kun perheessä on vain yksi työssäkäyvä, jolloin köyhyysriski on suurempi. Sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta koskevassa komission yhteisessä raportissa vuodelta 2007⁽³⁾ todetaan, että vaikka työ on köyhyyden torjuja, se ei voi olla ainoa suojakeino. Onkin laadittava ja vahvistettava perheille, naisille, nuorille, opiskelijoille, vammaisille, ikääntyneille ja maahanmuuttajille eli heikoimassa asemassa oleville ryhmille suunnattuja, yhteisvastuuseen perustuvia toimenpiteitä. Lisäksi on aiheellista tähdentää, että aktiiviväestön köyhyys on ratkaiseva tekijä lasten köyhyyden kannalta.

5.4 Liikenne-, asumis-, terveydenhuolto- yms. kustannusten nousulla on myös taipumus heikentää työntekijöiden asemaa. Nousu vaikuttaa etenkin lähes minimipalkalla työskenteleviin työntekijöihin ja alempaan keskiluokkaan kuuluvaan väestöön, sillä he asuvat useimmiten kauempana työpaikoista.

5.5 Aktiiviväestön köyhyys voi johtua henkilöiden heikosta ammattitaidosta tai alhaisesta koulutustasosta, kun he eivät täytä sellaisten työtehtävien pätevyysvaatimuksia, joista maksetaan asianmukaista palkkaa, tai epäasianmukaisista työolosuhteista. Haavoittuvassa asemassa ovat useimmiten iäkkäät työntekijät, nuoret, naiset, suurperheet, vammaiset, koulunkäynnin aikaisessa vaiheessa lopettaneet työntekijät sekä maahanmuuttajat. Onkin tärkeää varmistaa kaikille vammaisille asianmukaiset työolosuhteet sekä kaikille lapsille hyvät lähtökohdat elämään varhaisen koulutuksen avulla. On myös puututtava koulunkäynnin keskeyttämiseen, sillä nykyinen 15 prosentin osuus Euroopassa on liian korkea.

5.6 Aktiiviväestön köyhyyden perimmäisenä syynä on usein alityöllisyys. Työntekijöiden köyhyys on monimutkainen kysymys lukusine toisiinsa vaikuttavine tekijöineen sekä palkansääjien että joidenkin itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta. Kokonaisvaltainen lähestymistapa mahdollistaa sen, että voidaan ottaa käyttöön tehokkaat mekanismit haasteiden voittamiseksi. Tehokkaat ohjelmat aktiiviväestön köyhyyden torjumiseksi eivät ole mahdollisia ilman kasvuun ja globalisaatioon sopeutumiseen ja nyt myös kriisistä selviytymiseen tähtääviä kokonaisvaltaisia politiikkoja.

6. Ehdotuksia laaja-alaisesta lähestymistavasta työssäkäyvien köyhyyden torjumiseksi

6.1 Työssäkäyvien köyhyyden torjuminen edellyttää ensinnäkin makrotaloudellisia pohdintoja. Kehityskulkua ei voida pysäyttää kertaluonteisilla toimenpiteillä varsinkaan nykyisessä kriisitilanteessa. Palkkatyön ja itsenäisen ammatinharjoituksen sekä erityisesti kaikkien ulottuvilla olevien laadukkaiden työpaikkojen tulee olla unionin kaikkien toimielinten painopisteenä.

⁽¹⁾ European Union Labour Force Survey – Annual Results 2008, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-QA-09-033/EN/KS-QA-09-033-EN.PDF

⁽²⁾ Making work pay, työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean tutkimus vero- ja sosiaaliturvajärjestelmien vuorovaikutuksesta. Ks. myös ETSK:n antama lausunto aiheesta ”Sosiaalinen suojelu: työnteon kannattavuuden parantaminen”, esittelijä: Donna St Hill (EUVL C 302, 7.12.2004).

⁽³⁾ <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fi/07/st06/st06694.fi07.pdf>

6.2 *Luotettavat indikaattorit.* On edelleenkin jatkettava köyhiä työntekijöitä koskevien yhteisten ja luotettavien indikaattoreiden kehittämistä. Suurta edistystä on saavutettu unionin panoksen ja avoimen koordinoitimenetelmän ansiosta. Nyt on edettävä vielä pidemmälle ja parannettava tuntemusta entistä täydellisempien tietojen avulla ottaen huomioon samalla sekä köyhien työntekijöiden osuus, köyhyyden intensiteetti että tulojen epätasainen jakautuminen köyhien keskuudessa (yksittäisten maiden sisällä ja maiden välillä).

6.3 Tekniseltä kannalta on tarpeen, että näistä tilastollisista kysymyksistä on olemassa jäsenvaltiokohtaiset tiedot, jotka perustuvat kansalliseen raja-arvoon, sekä puhtaasti eurooppalaiset tiedot, jotka perustuvat eurooppalaiseen raja-arvoon. Näin voitaisiin tehdä muita luokituksia ja saada toisenlainen kuva kuin nykyisin yhden indikaattorin perusteella saadaan.

6.4 *Oikeudenmukaiset ja asianmukaiset palkat, jotka perustuvat vahvistettuun työmarkkinaosapuolien väliseen vuoropuheluun.* Aktiiviväestön köyhyyttä on torjuttava myös kunnianhimoisen palkkapolitiikan avulla. On lisättävä ja tuettava kaikkia aloitteita, joilla tähdätään malliin inflaatio + asianmukainen osuus tuottavuuden kasvusta. Palkkaneuvotteluilla on keskeinen asema työmarkkinaosapuolien välisessä vuoropuhelussa, ja niillä tulee olla merkittävä rooli aktiiviväestön köyhyyden torjunnassa. Sillä, että neuvottelut sujuvat hyvin, ei ole todellisia rahallisia vaikutuksia alakohtaisella, kansallisella tai eurooppalaisella tasolla. Todellisesta työmarkkinaosapuolien välisestä vuoropuhelusta ei ole siis tarjolla "palkkiota". Ihmisarvoiseen työhön liittyvä edistys perustuu työmarkkinaosapuolien vuoropuheluun, niiden panostukseen, yritysten vastuuseen sekä julkisen vallan toteuttamiin kannustaviin ja korjaaviin toimenpiteisiin sekä nykyisin myös pankkien rooliin pk-yrityksiin nähden. Pimeän työn torjuminen on tärkeä väline työntekijöiden köyhyyden torjumisessa. Tämä johtuu siitä, että pimeä työ koskee haavoittuvimmassa asemassa olevia väestöryhmiä (maahanmuuttajat, epävarmassa tilanteessa olevat ryhmät), mutta myös siitä, että se saattaa johtaa perusoikeuskirjan vastaisiin, lähes orjuutta vastaaviin tilanteisiin.

6.5 *Yrittäjyyttä ja itsenäistä ammatinharjoittamista tukevat järjestelmät.* Monet yrittäjät ja itsenäiset ammatinharjoittajat kärsivät köyhyydestä erityisesti yrityksen perustamisen alkuvaiheessa. On syytä tarjota tukivälineitä, sillä monet tällaisista pk-yrityksistä luovat myöhemmin työpaikkoja. Vaikka pk-yritysten osuus talouskasvusta on 80 prosenttia, monet yrittäjät maksavat itsel-

leen yrityksen perustamisvaiheessa vain vähän palkkaa, jos lainkaan, ja altistavat perheensä köyhyydelle.

6.6 *Mukautetut koulutusjärjestelmät.* Erityisesti heikoimmin koulutetuille palkansaajille suunnattu elinikäinen koulutus on yksi perusehdoista ammattipätevyyden parantamiseksi sekä sen mahdollistamiseksi, että kyseiset työntekijät voivat saada työtä, josta maksetaan oikeudenmukaista ja asianmukaista palkkaa.

6.7 *Asianmukainen sosiaalinen suojele.* Aktiiviväestön köyhyyden torjumiseksi tarvitaan voimassa olevien järjestelmien rationalisointia. Sosiaaliturvaetuksiin on yhdistettävä entistä tehokkaammin uusia lastenhoitopalveluita ja liikkuvuutta edistäviä tukipalveluja (työn lisäksi myös liikkumisen tulee olla kannattavaa). Näin köyhillä työntekijöillä voi olla mahdollisuus paremmin palkattuun työhön.

6.8 Eräissä maissa huomattava osa asunnottomista on työsäikäyviä. Onkin aiheellista keskittää sosiaalisen asuntotuotannon resurssit siihen, että etusijalle asetetaan ne työsäikäyvät henkilöt, joiden työ ja vakaus ovat vaarassa heikkojen asuinolojen tai asunnon puuttumisen takia.

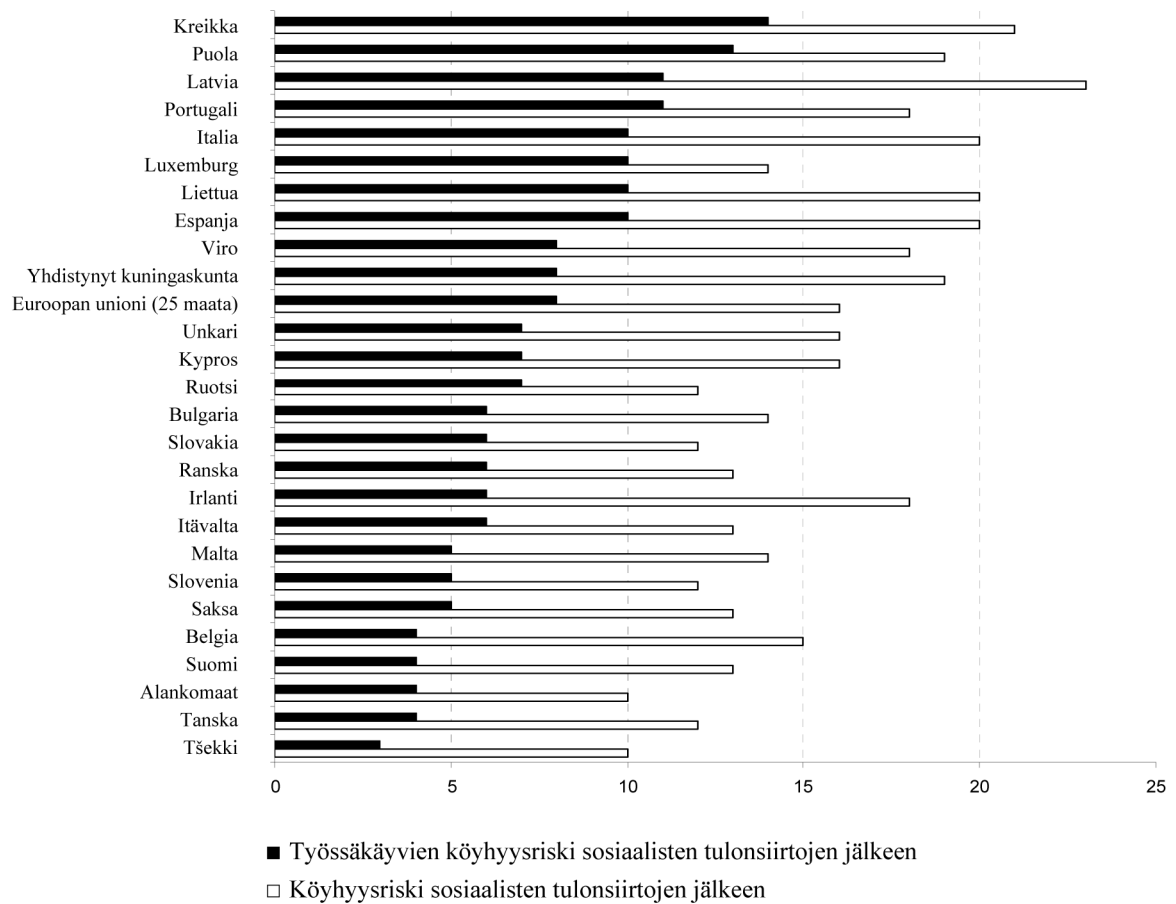
6.9 *Työympäristön ja työn huomioon ottaminen.* Koska työsäikäyvien köyhyys on suurelta osin sidoksissa työolosuhteisiin, on tärkeää luoda työympäristön kohentamiseen tähtäviä kannustimia: vapaaehtoisen mobiliteetin tukeminen, kohtuuhintaiset ateriat, asuinolot, lastenhoito. Lisäksi työtä tarjoavien yritysten tulisi tarkastella toimenpiteitä, joilla niiden työsopimusten vakautta voitaisiin lisätä, ja pohtia, kuinka niiden työntekijät voisivat edistyä ja lisätä ammattitaitoaan.

6.10 *Tiedottaminen ja asian edistäminen.* Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuoden yhteydessä on tarpeen mobilisoida suurta yleisöä ja viestimiä. Köyhiin työntekijöihin liittyvän ilmiön analysointi, tilanteen aiheuttamista ihmisarvoa alentavista tilanteista puhuminen ja Euroopan kansalaisten mobilisointi voisivat lopettaa ahdingon, josta osa aktiiviväestöstä kärsii, ja auttaa heitä saamaan takaisin ihmisarvonsa. Myötätuntoa tarjoavan tiedonannon sijaan tulisi laatia tiedonanto, joka edesauttaisi laadukkaan työn saamista kaikkien ulottuville, jolloin voitaisiin edistää eettisesti yliverstaista Euroopan sosiaalista mallia.

Bryssel 30 päivänä syyskuuta 2009.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Mario SEPI

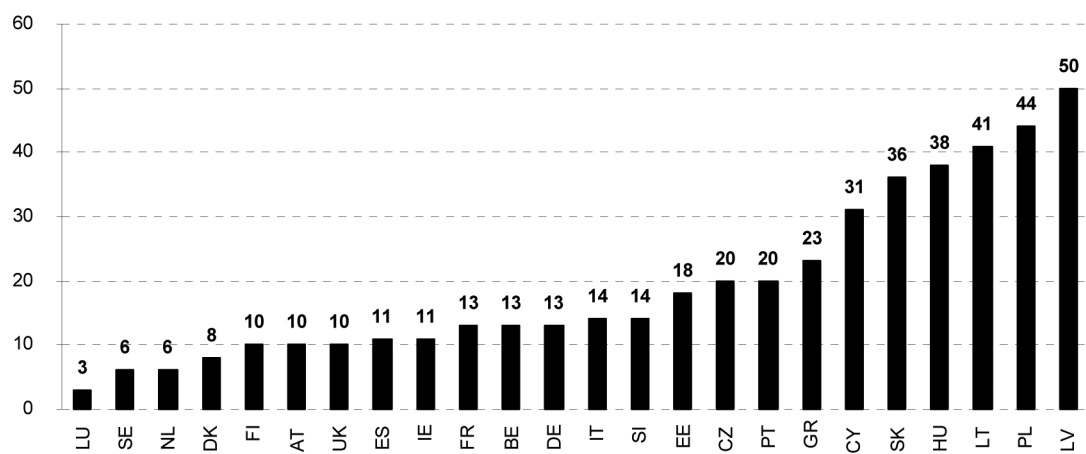
Liite

Kaavio 1 – Työntekijöiden köyhyys Euroopan unionissa vuonna 2006

Lähde: Eurostat, SRCV

Kaavio 2 – Aineellinen puute Euroopan unionissa

Osuus henkilöistä, jotka kuuluvat kotitalouksiin, joilta puuttuu ainakin kolme luetteloiduista elementeistä (2006, prosentteina)

Lähde: Eurostat, SRCV